

> Retouradres Rijnstraat 50, 2515 XP Den Haag

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport
t.a.v. de staatssecretaris, de heer drs. M.J. van Rijn
en de minister van Veiligheid en Justitie,
de heer mr. G.A. van der S
t.a.v. de directeuren, de heer mr. L.J.S. W
en de heer mr. C.A. H

Transitie Autoriteit Jeugd
Bezoekadres:
Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
www.transitieautoriteitjeugd.nl

Kenmerk
TAJ-1604020

Datum : 26 april 2016
Betreft : TAJ onderzoek ontwikkelingen jeugdhulp 2015-2016

Geachte heer Van Rijn,

Naar aanleiding van een algemeen overleg in de Tweede Kamer heeft u gevraagd of de Transitie Autoriteit Jeugd (TAJ) inzage kan geven in de gemiddelde prijsontwikkeling in de jeugdhulpsector. Dit kan de TAJ doen op basis van het onderzoek dat de TAJ in het eerste kwartaal van 2016 heeft uitgevoerd naar de landelijke ontwikkeling van de (specialistische) jeugdhulpfuncties. Dit onderzoek betreft enerzijds de budgettaire afspraken tussen jeugdzorgregio's en aanbieders voor het jaar 2016 (in vergelijking tot 2015), en anderzijds de in-, door- en uitstroom van jeugdigen in specialistische jeugdhulpfuncties in 2015.

In deze samenvatting worden de belangrijkste uitkomsten van dit onderzoek gepresenteerd. Voor het onderzoek zijn alle regio's en is een groot aantal aanbieders van specialistische jeugdhulpfuncties, waaronder gecertificeerde instellingen benaderd. Uiteindelijk hebben 29 regio's en ruim 70 aanbieders meegewerkt (totale responspercentage aanbieders en gecertificeerde instellingen: 57%)¹. Het onderzoek bestaat uit een kwantitatieve en een kwalitatieve component. Beide zijn samengebracht in deze samenvatting, die afgesloten wordt met een aantal aanbevelingen.

1. Er is sprake van een daling in de instroom en omvang van specialistische hulp, met weliswaar veel variatie tussen de zorgvormen

Op basis van dit onderzoek concluderen we dat, ten opzichte van 2014, de totale

---

¹ Niet alle aanbieders die in 2015 hebben meegewerkt aan het onderzoek hebben in 2016 weer meegewerkt aan het onderzoek. Dit verklaart waarom de resultaten van het eerste onderzoek (over de eerste helft van 2015) soms licht afwijken van de resultaten van dit onderzoek over geheel 2015. Daarbij hebben enkele aanbieders, die zowel in 2015 als in 2016 gegevens hebben aangeleverd, de cijfers over de eerste helft van 2015 (beperkt) aangepast. De cijfers en de ontwikkelingen die hier worden gepresenteerd zijn daarmee het meest actueel en gaan bovendien over geheel 2015, daar waar in het onderzoek van 2015 alleen cijfers over de eerste helft van 2015 beschikbaar waren. De resultaten van dit onderzoek laten gemiddelde ontwikkelingen op hoofdlijnen zien onder deze specialistische aanbieders. Daaronder ligt een soms een genuanceerd beeld van verschillen in ontwikkelingen per aanbieder.

instroom naar de specialistische jeugdhulp in 2015 is afgenomen. Deze afname lijkt in lijn met de transformatiedoelstellingen; op basis van dit onderzoek is echter niet vast te stellen wat de reden van deze afname is. Ook is de afname in instroom niet bij alle zorgfuncties waargenomen en verschillen de ontwikkelingen per aanbieder en per regio. De ontwikkelingen met betrekking tot instroom en verblijfsdagen worden getoond in figuur 1 en 2.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

Zorgfunctie	2015 versus 2014		2015 H2 versus 2015 H1	
	Verandering instroom	Verandering verblijf	Verandering instroom	Verandering verblijf
1 JeugdzorgPlus	2%	6%	4%	1%
2 Jeugd-ggz - zonder verblijf *	-6%	-	-36%	-
2 Jeugd-ggz - met verblijf *	23%	-3%	-30%	-25%
3 OBC / MFC / Open residentieel	-13%	-7%	5%	0%
4 Pleegzorg	-13%	-1%	-5%	0%
5 Jeugd en opvoedhulp	-27%	-22%	3%	-8%
6 Erkende gedragsinterventies	13%	-	7%	-

* Ontwikkeling instroom in Jeugd-ggz is een inschatting op basis van DBC gegevens

** Ontwikkeling betreft de omzet

Bij de Jeugd-ggz zonder verblijf en de Erkende gedragsinterventies zijn geen omzetcijfers uitgevraagd

Figuur 1. Veranderingen in instroom en verblijf of omzet 2014-2016

Onderstaand zijn de verschillende ontwikkelingen per functie toegelicht:

- **JeugdzorgPlus:** Ten opzichte van 2014 is de instroom en het aantal verblijfsdagen in de JeugdzorgPlus over het geheel genomen vrijwel onveranderd.
- **Jeugd-ggz:**
  - Wanneer we de jeugd-ggz in zijn totaliteit beschouwen, dan zien we dat er sprake is van een toename van de instroom en het aantal verblijfsdagen in de eerste helft van 2015 in vergelijking met de eerste helft van 2014. Vergelijken we de tweede helft van 2015 met de tweede helft van 2014, dan is er juist sprake van een afname. Vergelijken we het gehele jaar 2015 met het jaar 2014, dan zien we dat de instroom in de jeugd-ggz zonder verblijf licht daalt en de instroom met verblijf toeneemt. Het aantal verblijfsdagen in de jeugd-ggz is over het gehele jaar 2015 nauwelijks veranderd ten opzichte van 2014;
  - De sterke daling in de jeugd-ggz in de tweede helft van 2015 is waarschijnlijk het gevolg van de cliënten die op basis van in 2014 gemaakte afspraken over zorgcontinuïteit in de tweede helft van 2014 nog zijn ingestroomd in (verblijfs)zorg. In de loop van het jaar neemt het effect van zorgcontinuïteit af en zijn de instroom en het aantal verblijfsdagen in de jeugd-ggz sterk gedaald. Daarnaast is het mogelijk dat – zoals genoemd door een aantal aanbieders – de wijkteams na een aanloopperiode in de eerste helft van 2015 beter in positie zijn gekomen en worden de lichtere gevallen door de wijkteams behandeld. Hierdoor is er minder instroom naar de ambulante ggz die door aanbieders wordt geboden. Regio's sturen ook financieel op deze beweging. Dit onderzoek toont geen signalen van een algemene toename van wachtlijsten, wat deze mogelijke verklaring ondersteunt.
  - Verschillende aanbieders van jeugd-ggz geven aan dat ze de gemiddelde opnameduur hebben verkort en meer nadruk hebben gelegd op ambulante zorg bij deze cliënten. Dit kan een verklaring zijn voor de toename van de instroom bij de jeugd-ggz met verblijf in combinatie met een daling van het aantal verblijfsdagen. Op deze manier kunnen meer kinderen worden geholpen bij gelijkblijvende of afnemende klinische capaciteit, maar dan wel op een andere wijze.

- **OBC/MFC/Open residentieel:** De instroom in OBC's (Orthopedagogische Behandelcentra), MFC's (Multifunctionele Centra) en open residentiële zorg neemt ten opzichte van 2014 over geheel 2015 af, waarbij de instroom vooral in de eerste helft van 2015 is gedaald. In de tweede helft van 2015 lijkt er sprake te zijn van een stabilisatie en neemt de instroom zelfs licht toe. Waar eind 2014 en begin 2015 de capaciteit door een aanzienlijk aantal aanbieders is teruggebracht, zien we in de tweede helft van 2015 dat ook de aanpassing in capaciteit lijkt te stabiliseren.
- **Pleegzorg:** Wat betreft het aantal verblijfsdagen bij pleegzorg, zien we in 2015 een stabiele situatie wat het aantal verblijfsdagen betreft. De instroom naar pleegzorg is ten opzichte van 2014 echter gedaald. De instroom daalde ook licht in de tweede helft van 2015, maar minder hard dan in de eerste helft van 2015. De afname van de instroom naar pleegzorg is opmerkelijk te noemen, omdat het aantal kinderen onder voogdij bij gecertificeerde instellingen juist is toegenomen (zie figuur 2) en omdat inzet van pleegzorg voor veel instellingen een gewenste transformatierichting is.
- **Jeugd- en opvoedhulp:** De instroom in de jeugd- en opvoedhulp daalt sterk in 2015 ten opzichte van 2014. Deze daling werd in de tweede helft van 2014 al ingezet en zette door in de eerste helft van 2015. In de tweede helft van 2015 nam de instroom weer beperkt toe. Verplaatsing van medewerkers en behandeling naar het wijkteam is een waarschijnlijke verklaring voor (een deel van) deze daling.
- **Erkende gedragsinterventies:** Er is een duidelijke stijging te zien van het aantal erkende gedragsinterventies die onder het Landelijk Transitie Arrangement (LTA) vallen.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

Er is ook onderzoek gedaan naar de in- door²- en uitstroom bij gecertificeerde instellingen voor jeugdbescherming en jeugdreclassering. In totaal zijn 14 gecertificeerde instellingen benaderd voor het onderzoek, hiervan hebben er 10 bruikbare gegevens opgeleverd. In onderstaande tabel zijn de resultaten weergegeven:

Zorgfunctie	Verandering doorstroom 2014 vs 2015	Verandering doorstroom 2015 H1 vs 2015 H2	Verandering instroom 2014 vs 2015	Verandering instroom 2015 H1 vs 2015 H2
1 (V)OTS	-11%	-7%	-8%	6%
2 Voogdij	3%	0%	10%	35%
3 JB zonder verplichtende maatregel	8%	10%	67%	11%
4 Jeugdreclassering	-10%	-3%	6%	-4%

Figuur 2. Veranderingen in instroom en doorstroom 2014-2016 bij gecertificeerde instellingen

Onderstaand zijn de ontwikkelingen toegelicht:

- De instroom bij gecertificeerde instellingen neemt in 2015 ten opzichte van 2014 af. Deze afname is te zien bij de (voorlopig) ondertoezichtstellingen (OTS). Gemeenten hebben het afgelopen jaar ook ingezet op het verminderen van OTS. De instroom naar Jeugdreclassering neemt in 2015 over het hele jaar licht toe.

² Het gaat bij doorstroom om de cliënten aan het begin van de betreffende periode die worden geholpen.

- Het aantal kinderen onder jeugdbescherming, zonder verplichtende maatregel van de jeugdrechter, is in 2015 sterk gegroeid. Dit wordt ook wel aangeduid als 'drang' en is, hoewel door gecertificeerde instellingen op verschillende manieren ingevuld, tijdelijk en bedoeld om OTS te voorkomen. De toename van het aantal kinderen onder jeugdbescherming zonder verplichtende maatregel is in absolute aantallen overigens aanzienlijk groter dan de afname van het aantal OTS.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

2. Er is in zijn algemeenheid nog geen sprake van een stabiele instroom voor de specialistische jeugdhulp

Omdat de totale instroom in de specialistische jeugdzorgfuncties daalt, lijkt de conclusie vanuit dit perspectief dat deze beoogde transformatiedoelstelling – specifiek het verminderen van het beroep op specialistische zorg – in de praktijk wordt waargenomen. Er wordt echter ook een stijging waargenomen in de relatief intensieve vormen. Erkende Gedragsinterventies en (voor de eerste helft van 2015) jeugd-ggz met verblijf; JeugdzorgPlus blijft grotendeels stabiel.

Vanaf de tweede helft van 2014 tot en met de eerste helft van 2015 zien we een afname van de instroom naar OBC, MFC, open residentiële zorg en lichtere vormen van jeugd- en opvoedhulp, waarbij de instroom in de tweede helft van 2015 stabiliseert. In de jeugd-ggz zien we vooral in de tweede helft van 2015 een afname van de instroom.

Veruit de meeste aanbieders geven aan dat deze ontwikkeling in lijn is met hun verwachtingen. Ongeveer 30% van de ondervraagde aanbieders geeft voor het komend jaar aan weer een daling van de omzet te verwachten, vooral bij de specialistische jeugd-ggz. Wel geven in de tweede helft van 2015, anders dan in de eerste helft, minder aanbieders van jeugdhulp aan dat ze de capaciteit hebben aangepast. Dit kan duiden op enige stabilisatie van de instroom.

Het is niet met zekerheid te zeggen dat een daling in de totale instroom in specialistische jeugdzorgfuncties volledig wordt veroorzaakt door een daling in vraag, dan wel het bereiken van afschaling of het voorkómen van hulpvragen. Zaken als het bereiken van volume- of budgetplafonds en strategisch capaciteitsbeheer lijken van invloed te zijn op de ontwikkeling van de instroom. Om over de oorzaak van de instroomdaling een uitspraak te kunnen doen, is het van belang om ook de ontwikkelingen bij generalistische voorzieningen te onderzoeken. Uit de gesprekken met aanbieders en gemeenten komt naar voren dat er in afstemming tussen aanbieders en gemeenten veel gesproken wordt over het verminderen van gebruik binnen het bestaande aanbod – het gesprek over transformatie en innovatief aanbod komt echter nog maar beperkt op gang.

3. Financiële afspraken lijken dominant ten opzichte van transformatieafspraken en zijn daarmee een bepalende factor voor de instroom en capaciteitsontwikkeling

Wij zien dat gemeenten veranderingen en verschuivingen in de instroom en het aanbod vooral sturen door financiële afwegingen en contractuele afspraken. Aanbieders geven echter aan zich te willen onderscheiden op kwaliteit, maar hebben daartoe ook duidelijkheid van de regio nodig over de inhoudelijke criteria. Waar nu

nog veel op tarief en volume wordt ingekocht, is de wens dit in de toekomst meer op kwaliteitsindicatoren te doen.

Transitie Autoriteit Jeugd

Het gesprek gaat volgens de aanbieders veelal over een bezuiniging en nog onvoldoende over de manier waarop inkoop stimulerend kan werken voor transformatie. Inkopen op kwaliteit lijkt hiermee nog onvoldoende een differentiërende factor voor aanbieders die de beweging van afschalen weten te realiseren op kwaliteit. Er zijn in het land wel goede voorbeelden van situaties waarin de regio zich ontwikkelt naar een volwassen opdrachtgever met een visie op transformatie en een inkoopbeleid waarin kwaliteit ook een rol speelt. Een voorbeeld is het loslaten van tarieven en het maken van afspraken met aanbieders gebaseerd op kwaliteitseisen en een omzetplafond. Het is dan aan de aanbieder om binnen de totale kaders, te sturen op de verhouding tussen volume, trajectduur en prijs.

Kenmerk
TAJ-1604020

4. Beoogde transformatie en verandering komen langzaam op gang. Bij gemeenten en aanbieders ontstaan voornemens en ideeën; dit moet zijn weg nog vinden naar inhoudelijke contractuele afspraken

Gemeenten en aanbieders geven aan dat in 2015 de focus bij de zorginkoop vooralsnog op de continuïteit van zorg heeft gelegen. De zorgcontinuïteit per 1 januari 2015 geldt (behoudens voor pleegzorg) inmiddels niet langer, zodat partijen langzamerhand veranderingen doorvoeren in de afspraken die zij maken. Langzaam lijkt het inkoopproces zich nu ook te richten op innovatie en transformatie. De mate waarin dit gebeurt, verschilt sterk tussen de regio's. In 60% van de geanalyseerde contracten zijn afspraken over transformatie gemaakt. Deze afspraken zijn bijvoorbeeld intentieafspraken, procesafspraken of financiële prikkels.

Transformatieafspraken worden ook buiten de contractuele relatie vormgegeven. Hoewel het vastleggen van transformatieafspraken door contracten geen randvoorwaarde is voor transformatie, moet inkoop geen belemmerende factor vormen om dit in de praktijk te brengen. Contractuele afspraken zijn een weerslag van het verplichtende karakter van gemaakte afspraken. Voorbeelden van transformatie zijn het innoveren van het productaanbod en het stimuleren van samenwerking door het inrichten van een consultatiefunctie in het wijkteam. Aanbieders geven aan dat inbedding van kennis en expertise aan de 'voorkant' en de positie in het netwerk steeds belangrijker worden voor een goede ketenaanpak en samenwerking.

Een ander voorbeeld is het loslaten van tarieven en het maken van afspraken met aanbieders, gebaseerd op kwaliteitseisen en een omzetplafond. Het is vervolgens aan de aanbieder om, binnen de totale kaders, te sturen op de verhouding tussen volume, trajectduur en prijs.

Een veel genoemde succesfactor om transformatie te stimuleren is een gezamenlijke aanpak (aanbieders en regio, maar ook aanbieders onderling) om de stip op de horizon te bepalen, bijvoorbeeld in de vorm van een transformatieagenda. Ook binnen samenwerkingsverbanden vindt veel productinnovatie plaats.

5. De in 2016 gehanteerde tarieven liggen gemiddeld gezien in lijn met de in 2015 gehanteerde tarieven. Er zijn echter grote verschillen per zorgfunctie. Ook de contractvorm is nog grotendeels hetzelfde.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

Op basis van tariefinformatie van 29 van de 42 jeugdzorgregio's concluderen we dat de tariefstelling voor 2016 gemiddeld genomen in lijn blijft met de tariefstelling van 2015³⁴. De tarieven en de ontwikkeling over de tijd verschillen echter per zorgfunctie (zie ook tabel 1):

- a. De gecontracteerde tarieven voor de OBC's voor 2016 liggen tussen de (niet-geïndexeerde) tarieven van 2014 en 2015 in. In 2015 contracteerden men gemiddeld lagere tarieven dan in 2014. In 2016 is het gemiddelde tarief ten opzichte van 2015 dus licht gestegen.
- b. Bij JeugdzorgPlus zien we dat het gemiddelde tarief per dag in 2015 steeg ten opzichte van 2014. Dit komt door het verdisconteren van de bezettingsgraad (een hoger tarief vanwege een gemiddeld lagere bezettingsgraad en afbouw in capaciteit). In 2016 is het tarief weer gedaald, maar blijft nog wel boven de VWS vergoeding per dag van 2014.
- c. Voor de specialistische jeugd-ggz is de ontwikkeling van de tarieven gebaseerd op kortingspercentages ten opzichte van het maximale tarief dat de NZa jaarlijks vaststelt⁵. In 2016 is het gemiddelde kortingspercentage ten opzichte van het NZa maximale tarief van de specialistische jeugd-ggz 7%, waarmee de korting beperkt is toegenomen ten opzichte van 2015 (dit was 5%). We concluderen daarmee dat de tarieven in 2016 voor de specialistische jeugd-ggz gemiddeld genomen in beperkte mate lager zijn dan de tarieven in 2015. De tarieven voor MFC zijn gemiddeld genomen nagenoeg gelijk gebleven.

---

³ De kwaliteit en volledigheid van de aangeleverde informatie is variabel. Bovendien is vanwege diversiteit in naamgeving en inhoud van producten, de vergelijkbaarheid soms beperkt. Daarom is het dan ook niet mogelijk om tarieven voor producten van gecertificeerde instellingen en ambulante vormen van jeugd en opvoedhulp. Daarnaast wordt hier alleen naar het tarief gekeken en niet naar de samenhang met andere afspraken m.b.t. instroom en intensiteit (aantal cliënten en duur/uren van trajecten). Op basis van alleen het tarief kunnen geen uitspraken worden gedaan over omzetsdaling dan wel gevolgen voor aanbieders.

⁴ Voor dit onderzoek zijn de gemiddelde tarieven van 2015 opnieuw berekend op basis van de gegevens van het onderzoek van vorig jaar. Hiermee zijn de tarieven van beide jaren vergelijkbaar gemaakt, maar wijken de percentages die hier worden gepresenteerd soms licht af van de percentages die in de vorige rapportage zijn gepresenteerd.

⁵ De NZa maximale tarieven zijn in 2016 over de gehele lijn slechts in beperkte mate gestegen ten opzichte van 2015 (voor veel productcodes 0,3%). Voor de vergelijkbaarheid hebben we in zowel 2015 als 2016 de vergelijking gemaakt met de NZa maximale tarieven voor 2015. De vergelijking met het NZa-tarief gaat overigens steeds minder vaak op, omdat steeds meer regio's dat loslaten en vervangen door het werken met arrangementen en bijvoorbeeld lumpsumfinanciering. De NZa kijkt voor het vaststellen van de maximale tarieven niet naar de jeugd-ggz specifiek.

Ontwikkeling dagtarief	Gemiddelde korting of stijging van het gecontracteerde tarief 2016	Gemiddelde korting of stijging van het gecontracteerde tarief 2015	Ten opzichte van het geïndiceerde
Drie milieus OBC	-4%	-6%	gemiddeld gecontracteerd tarief 2014
JeugdzorgPlus	1%	3%	VWS vergoeding 2014
Kortingspercentage (geïndiceerd)		Kortingspercentage	Ten opzichte van het
Ontwikkeling kortingspercentage			
MFC	-8%	-7%	NZa maximum tarief 2015
Specialistische ggz (met en zonder verblijf)	-7%	-5%	NZa maximum tarief 2015

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

Tabel 1. Ontwikkeling tarieven specialistische jeugdhulp

Naast verschillen per zorgfunctie zijn er ook verschillen in tarieven tussen regio's. Soms gaat het hier om uitschieters (naar beneden). Regio's hanteren echter niet altijd gelijke definities van zorgfuncties en producten. Het vergelijken van andere zorgfuncties en producten is daarmee lastig en wordt in de toekomst ook steeds moeilijker. Er is ook niet altijd sprake van een gelijke eenheid van bekostiging. Bijvoorbeeld: wordt er voor pleegzorg per traject, per kind per traject of per dag bekostigd? Voor dergelijke factoren is in dit onderzoek gecorrigeerd.

Om het effect van veranderende tarieven op aanbieders te destilleren, is het desondanks van belang breder te kijken dan alleen naar het tarief. Het totale kader van omzet wordt tevens bepaald door volume in aantal cliënten en intensiteit in trajecten. In dit onderzoek hebben we geen signalen ontvangen dat het effect van stapeling in veranderingen, aanbieders in (financiële) problemen brengt. In vergelijking met de inkoopafspraken voor 2015 zijn de contractvormen voor 2016 grotendeels hetzelfde gebleven. Zo is er weinig verandering in de juridische grondslag (in 2016 slechts 5% subsidies, voor het overige zijn het overeenkomsten) en blijft het niveau van de betaalrelatie voor de specialistische jeugdhulp in iets meer dan de helft van de gevallen de gemeente en voor het overige de regio. Ten opzichte van 2015 lijkt er minder lumpsum bekostigd te worden dan in 2015 het geval was (van 20% naar 14%). We hebben in 64% van de contracten voor 2016 aangetroffen dat er (onder voorwaarden) bevoorschotting mogelijk is. In 2015 lag dit nog op 83%. Overigens kan het zo zijn dat in de uiteindelijke overeenkomsten of aan de hand van aanvullende afspraken alsnog een mogelijkheid bestaat tot bevoorschotting.

Onder aanbieders zijn er signalen dat bevoorschotting voor 2016 in de praktijk niet of moeilijk mogelijk blijkt. Daarbij was bij 41% van de contracten in 2015 de looptijd van de contracten langer dan een jaar, terwijl dit percentage in 2016 nog maar 14% is. Er lopen dus relatief veel contracten in 2016 af, hoewel bij veel van deze contracten de optie bestaat om te verlengen. Daarmee lijkt er in 2016 vooralsnog minder zekerheid te bestaan voor aanbieders voor zowel de korte als de lange termijn. Gebrek aan zekerheid kan op korte termijn problemen opleveren voor de bedrijfsvoering en kan nadelig zijn voor de bereidheid om te investeren in innovatie en langetermijndoelstellingen.

6. De sterke toename van administratieve issues vragen veel aandacht in de relatie tussen aanbieder en gemeente en leidt tot kostenstijgingen bij aanbieders.

Aanbieders geven aan dat de administratieve lasten als gevolg van de decentralisatie fors zijn toegenomen. Opvallend is dat bijna driekwart van de ondervraagde aanbieders aangeeft dat er niet wordt gewerkt aan het terugdringen van de administratieve lasten. Hierin speelt mee dat aansluiting op het berichtenverkeer via

het GGK (Gemeentelijk Gegevensknooppunt) nog niet voor alle gemeenten mogelijk is; deze aansluiting zal de administratieve lasten kunnen verminderen. Een factor die hierbij ook meespeelt, is hoe de betaalrelatie is vormgegeven tussen aanbieders en de gemeenten. De contractering van de zorgfuncties die deel uitmaken van dit onderzoek heeft veelal plaatsgevonden op regionaal of soms bovenregionaal niveau. In meer dan de helft van de contracten is de betaalrelatie tussen de aanbieder en de gemeente. Wat betreft het niveau van de betaalrelatie is er nauwelijks verschil tussen 2015 en 2016.

Dat met de decentralisatie de administratieve last van aanbieders is toegenomen, is op zich niet onlogisch. Immers, het aantal (contract)relaties neemt fors toe. Dit geldt zeker voor aanbieders van gespecialiseerde jeugdhulp die gemeente- en regio-overstijgende diensten aanbieden. Naast de kritische geluiden over de toegenomen lastendruk, wordt door een aantal aanbieders ook een aantal positieve ontwikkelingen genoemd, met name over regio's met intensieve gemeentelijke samenwerking en wel goed verlopend digitaal berichtenverkeer.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

Aanbevelingen

Op basis van het onderzoek doet de TAJ, ter verdieping op hetgeen in onze tweede jaarrapportage is opgenomen, onderstaande aanbevelingen. De aanbevelingen hebben met name betrekking op de randvoorwaarden om tot een succesvolle transformatie te komen:

- a. Per regio is een duidelijke visie en operationalisering nodig van wat de meerjarige ontwikkeling van vraag en aanbod moet zijn, inclusief de transformatie die daar bij hoort. Dit kan in de vorm van een transformatiekalender. Een dergelijke visie en transformatiekalender moeten stimuleren dat er sneller verandering optreedt (bijvoorbeeld bouwend op de notitie 'Ruimte voor jeugdhulp' van de werkgroep zorglandschap 2015 als basis). De visie moet gebaseerd zijn op een analyse van verwachte vraagontwikkeling naar specialistische jeugdhulp in de komende jaren in de regio.
- b. Regio en aanbieders zullen de dialoog moeten aangaan om tot goede afstemming te komen over transformatie, veranderproces, capaciteit en kosten. Dit kan bijvoorbeeld door in de voorbereiding op de inkoopprocessen als regio in gesprek te gaan met aanbieders over het (al dan niet aangepaste) productaanbod en hoe dit past binnen de visie van de regio. Het inkoopproces moet bovendien voldoende ruimte bieden om de gewenste productvernieuwing mogelijk te maken, anders blijven goede ideeën uiteindelijk (te lang) op de plank liggen.
- c. Dit onderzoek laat zien dat aanbieders nog weinig aanspraak kunnen maken op meerjarige contracten. Daarmee krijgen aanbieders weinig zekerheid met betrekking tot de duurzaamheid van afspraken, wat een rem zet op innovatiekracht. Daarom bevelen we aan dat aanbieders en regio's met elkaar in gesprek gaan over het bieden van zekerheid (via meerjarige contracten, (tijdelijke) bevoorschotting indien nodig) versus het bieden van resultaat in lijn met de transformatie.
- d. Dit onderzoek biedt aanknopingspunten om te vermoeden dat de wijkteams en de herziene infrastructuur in de toegang hun vruchten afwerpen wat betreft het

realiseren van passende zorg (generalistisch waar dat kan, specialistisch waar nodig). Dit onderzoek biedt echter geen informatie over instroom bij bijvoorbeeld de wijkteams. Daarom kan geen uitspraak worden gedaan over het optreden van vraaguitval, verdampen van de zorgvraag versus vraagverschuiving naar voorliggende voorzieningen. Het verdient aanbeveling dit effect nader te onderzoeken. Ook het potentiële 'draaideureffect', waarbij door te snel afschalen uiteindelijk een jeugdige toch weer instroomt in een specialistische voorziening, verdient nader onderzoek. Dit geeft inzicht in een totaalbeeld met betrekking tot de werking van het gehele systeem van zorg aan jeugd over de tijd. Overigens kan het in de toekomst wegens vernieuwing in productaanbod en daarmee samenhangende veranderingen in definities, moeilijker worden om aan de hand van longitudinaal onderzoek inzicht in de 'beweging naar voren' te verkrijgen. Wel bieden nieuwe statistieken als 'Beleidsinformatie Jeugd' een alternatief, hoewel bij deze statistieken de kwaliteit van de data onderhevig zal zijn aan definitieverschillen binnen regio's.

Transitie Autoriteit Jeugd

Kenmerk
TAJ-1604020

e. Ook een gezamenlijke taak voor aanbieders en regio's ligt er op het vlak van het terugdringen van administratieve lasten. De administratieve lasten kunnen worden verminderd door:

- Adoptie van landelijke harmonisatie van begrippen (of onderliggende productstructuren) ten behoeve van gegevensverkeer in aansluiting op reeds lopende ontwikkelingen vanuit het programma Informatievoorziening Sociaal Domein op dit vlak;
- Sneller en meer inzetten op gestandaardiseerd berichtenverkeer;
- Harmonisatie en vereenvoudiging van de verantwoordings- en rechtmatigheidseisen;
- Inzetten op andere vormen van bekostiging, minder P*Q, maar bijvoorbeeld meer trajectbekostiging, raamcontracten of lumpsum. Ook aanbieders kunnen hierbij een rol spelen, bijvoorbeeld door gemeenten te voeden met betere inkoopconstructies, productdefinities en door in gezamenlijkheid op te trekken richting opdrachtgevers.

Met vriendelijke groet,

mw. drs. M. Sint
Voorzitter Transitie Autoriteit Jeugd